

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จทอดพระเนตรนิทรรศการโรงเรียนสมาชิก
สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนที่ร่วมจัดแสดงนิทรรศการในงานวันพืชมงคล ประจำปี 2560
ณ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ สวนจิตรลดา เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2560

จุลสาร สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

ก.07-227 ฉบับที่ 3 ปีที่ 22 พฤษภาคม - มิถุนายน พ.ศ. 2560

ISSN - 1685-7771

สวัสดีค่ะ สมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนทุกท่าน ฉบับนี้มีความล่าช้าเล็กน้อย ต้องขออภัยทุกท่าน เนื่องจากมีเหตุขัดข้องกับเนื้อหาภายในฉบับเล็กน้อย แต่เราก็ยังมีเรื่องราวที่น่าสนใจมาฝากทุกท่านอยู่เช่นเคยค่ะ ทั้งบรรยากาศวันพืชมงคลประจำปี 2560 ที่ชุ่มฉ่ำไปด้วยฝน แต่ทุกคนก็ไม่ถอยไปไหนยังรอเฝ้ารับเสด็จฯ อย่างใจจดจ่อ ภายในฉบับก็มีเรื่องน่าสนใจน่าติดตามอย่างต่อเนื่องเช่นเคย ติดตามได้ในฉบับค่ะ

พบกันฉบับหน้า สวัสดีค่ะ

ในเล่ม

ถ้อยแถลง	2
แนะนำโรงเรียนสมาชิกฯ	2
ข่าวสมาชิกฯ	3 - 4
ฐานทรัพยากรท้องถิ่น	5
Plants In Focus	6
สรรหามาฝาก	7
บทความจากผู้ทรงคุณวุฒิ	8-9
ETC etera	10-11
นกในหมู่เกาะแสมสารและเส้นทางการดูนก	12-13
องค์ความรู้และภูมิปัญญาจากฐานทรัพยากรท้องถิ่น	14
คุยสบายๆ กับที่ปรึกษา	15
พฤกษาวรรณศิลป์	16

โรงเรียนท่าทองพิทยาคม

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29

สถานที่ตั้ง เลขที่ 91/1 หมู่ 4 ถนนพิษณุโลก – นครสวรรค์

ตำบลท่าทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000

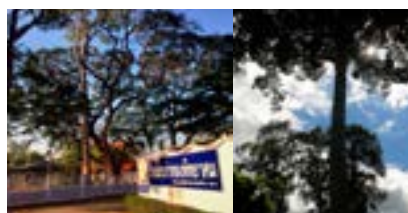
โทรศัพท์ 055-333034 โทรสาร 055-333035

ผู้บริหาร นายสุริยา จันทิมา ผู้อำนวยการโรงเรียน

ผู้ประสานงาน นางพัชรินทร์ รุ่งท้วม ครูชำนาญการพิเศษ

ข้อมูลบุคลากร ครู 20 คน ลูกจ้างประจำ 1 คน ลูกจ้างชั่วคราว 1 คน

โรงเรียนท่าทองพิทยาคมเป็นโรงเรียนมัธยมประจำตำบล มีพื้นที่จำนวน 35 ไร่ ซึ่งเป็นที่ดินของวัด ศรีรัตนาราม (จุนนาง) เปิดสอนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2522 และได้รับอนุมัติให้เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตั้งแต่วันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2536 มีนักเรียนทั้งสิ้น 350 คน

วิสัยทัศน์ “โรงเรียนท่าทองพิทยาคม ส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณธรรมนำความรู้ มุ่งสู่อาเซียนเป็นต้นแบบในการสืบสานจริยธรรม วัฒนธรรมท้องถิ่น ด้านอาชีพและเทคโนโลยี ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ”

เป็นสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2558 รหัสสมาชิก 7-65000-006 เนื่องจากโรงเรียนตั้งอยู่บนพื้นที่วัด จึงมีต้นไม้ขนาดใหญ่จำนวนมาก เช่น ยางนา นนทรี จามจุรี มะขามป้อม ฯลฯ บรรยากาศร่มรื่น โรงเรียนได้ดำเนินการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนทั้ง 5 องค์ประกอบและพืชศึกษา โดยบูรณาการกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรแกนกลาง พุทธศักราช 2551 ใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากเทศบาลตำบลท่าทอง พัฒนาพื้นที่ในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และร่วมกับชุมชนในงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ อยู่ในระหว่างดำเนินการเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง โดยใช้แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนส่งผลให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของพืชในท้องถิ่น ผลจากการดำเนินงานนักเรียนมีกระบวนการคิดวิเคราะห์ วางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ สามารถนำความรู้ไปบูรณาการในการเรียนรู้ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จทอดพระเนตรนิทรรศการโรงเรียนสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนที่ร่วมจัดแสดงนิทรรศการในงานวันพืชมงคล ประจำปี 2560 ณ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ สวนจิตรลดา เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2560 มีโรงเรียนสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนร่วมจัดนิทรรศการ รวม 4 โรงเรียน โรงเรียนปากเกร็ด จ.นนทบุรี โรงเรียนกาวีละวิทยาลัย จ.เชียงใหม่ โรงเรียนเชียงเพ็งวิทยา จ.อุดรธานี โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์รัชชบุรี จ.ร้อยเอ็ด

เสด็จทอดพระเนตรผลิตภัณฑ์ผ้าไหมหยาดป่า โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ และทรงรับสิ่งของที่ประชาชนทูลเกล้าฯ ถวาย

ที่ปรึกษาและคณะครูอาจารย์สมาชิกรสสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเฝ้ารับเสด็จฯ

เรียบเรียงโดย ดร.ปิยรัชฎ์ ปริญญากพงษ์ เจริญทรัพย์

คุณ

หลายฉบับมาแล้วคุณถึงต้นคุณดอกขาว คราวนี้เป็นหน้าร้อน ถึงร้อนมาก ๆ เห็นคุณดอกเหลืองบานอร่ามสดใสท่ามกลางอากาศที่ร้อนเปรี้ยวทำให้ต้องเขียนถึงต้นคุณจริง ๆ อีกครั้ง “คุณ” หรือ “ราชพฤกษ์” ซึ่งเป็นต้นไม้ประจำชาติไทย ที่มีดอกสีเหลืองอร่าม เป็นพืชพื้นเมืองของเอเชียใต้ ตั้งแต่ทางตอนใต้ของปากีสถาน ไปจนถึงอินเดีย พม่า ศรีลังกา และเจริญเติบโตได้ดีในประเทศไทยนิยมปลูกเป็นไม้ประดับในพื้นที่เขตร้อนและกึ่งเขตร้อน

คุณ มีชื่อสามัญคือ Golden shower ชื่อวิทยาศาสตร์ คือ *Cassia fistula* L. จัดอยู่ในวงศ์ถั่ว (FABACEAE หรือ LEGUMINOSAE) และอยู่ในวงศ์ย่อยราชพฤกษ์ (CAESALPINIOIDEAE หรือ CAESALPINIACEAE) คุณมีชื่อท้องถิ่นอื่น ๆ ว่า ลักเกลือ ลักเคย (กะเหรี่ยง), กุเพยะ (กะเหรี่ยง-กาญจนบุรี), บัวโย บัวอยู่ เปอโซ มะเหล่ายู่ (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน), , ราชพฤกษ์ ชัยพฤกษ์ (ภาคกลาง), ลมแล้ง (ภาคเหนือ), ราชพฤกษ์ (ภาคใต้) เป็นต้น

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของคุณคือเป็นไม้ต้นขนาดกลาง ลำต้นสีน้ำตาลแกมเทาไม่ขรุขระ ขอบขึ้นตามปาลัดใบ และขอบบริเวณที่ติดที่มีการถ่ายเทน้ำได้ดี ลักษณะของใบ เป็นใบช่อสีเขียวเป็นมัน ช่อหนึ่งๆ ยาวประมาณ 2.5 ซม. มีใบย่อยรูปไข่ 3-6 คู่ ใบย่อยกว้างประมาณ 5 ซม. ยาวประมาณ 10 ซม. โคนใบมนและค่อยๆ สอบไปทางปลายใบ เนื้อใบเกลี้ยงค่อนข้างบาง เส้นแขนงใบถี่ และโค้งไปตามรูปใบ ดอกคุณออกเป็นช่อ ยาวประมาณ 30 ซม. กลีบรองกลีบดอกรูปขอบขนานยาวประมาณ 1 ซม. มี 5 กลีบ สีเหลืองสดใส แต่มักหลุดร่วงง่าย กลีบดอกยาวกว่ากลีบรองกลีบดอกประมาณ 2-3 เท่า และมีกลีบรูปไข่กลับ 5 กลีบ เกสรผู้มีขนาดแตกต่างกันจำนวน 10 อัน ก้านอับเรณูโค้งงอขึ้น ส่วนผลของคุณ มีลักษณะเป็นฝักรูปทรงกระบอกเกลี้ยงๆ อาจยาวถึง 50 ซม. โดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2 ซม. คุณหลังจากออกดอกสักเดือนถึงสองเดือนจะติดฝัก ฝักอ่อนจะมีสีเขียวและออกสีดำเมื่อแก่จัด ในฝักจะมีผนังเยื่อบางๆ กันเป็นช่องๆ ตามขวางของฝัก และตามช่องเหล่านี้จะมีเมล็ดแบนๆ สีน้ำตาล

สรรพคุณทางยาสมุนไพร คุณมีสรรพคุณสุดยอดเยี่ยมที่สุดคือ แก้กท้องผูก เป็นยาระบาย เป็นที่ทราบกันดี โดยรับประทานส่วนฝักแก่ มีสารแอนทราควิโนน (anthraquinone glycoside) เป็นตัวยาระบายไม่มวนท้องและสามารถใช้ได้ในสตรีมีครรภ์ วิธีและปริมาณที่ใช้คือนำเนื้อในของฝักแก่ก้อนเท่าหัวแม่มือ (ประมาณ 4 กรัม) น้ำ 1 ถ้วยแก้ว ต้มกับน้ำใส่เกลือเล็กน้อย ต้มก่อนนอนหรือตอนก่อนอาหารเช้าครั้งเดียว ส่วนเมล็ดคุณมีฤทธิ์ตรงกันข้ามกันคือแก้ท้องร่วงและรักษาโรคบิดได้ แต่ห้ามกินมาก เพราะอาจเป็นพิษต่อร่างกายได้

นอกจากคุณความดีที่กล่าวถึงพรรณไม้ชนิดนี้แล้ว คือการปลูกเพื่อเป็นสิริมงคลเพื่อให้คนที่อยู่ในบ้านเจริญรุ่งเรืองร่มเย็นเป็นสุข และปลูกต้นราชพฤกษ์ในวันเสาร์และปลูกไว้ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของบ้าน คุณจึงเป็นพรรณไม้ที่ไม่สูญพันธุ์ไปจากประเทศไทยได้ง่าย ๆ ด้วยคุณประโยชน์มากมายของพรรณไม้ชนิดนี้

เอกสารอ้างอิง

http://www.rspg.or.th/plants_data/herbs/herbs_05_1.htm

เรียบเรียงโดย ดร.ปิยรัชฎ์ ปริญญาพงษ์ เจริญทรัพย์

ภูมิปัญญาไทย: สำหรับเด็กเป็นไข้ หวัด แพ้อากาศ

ช่วงอากาศเปลี่ยนทั้งผู้ใหญ่และเด็กเป็นหวัดกันงอมแงม แต่ถ้าหวัดเกิดในเด็ก ๆ จะทรมานทั้งเด็กและผู้ปกครอง ช่วยกันกำจัดให้เร็วไวจากร่างกายของทุกคน มีภูมิปัญญาผสมกับความเชื่อโดยใช้สมุนไพรที่เป็นส่วนผสมเครื่องแกงอยู่ในครัวมาลองดู ระวังอย่าใช้กับเด็กที่เล็กมาก ๆ เพราะมีความเผ็ดและแสบอยู่ อาจทำให้ระคายเคืองได้ ตัวอย่างเช่น

เกสรดอกบัว

ความเชื่อ : ถ้าลูกมีอาการไข้หวัด ลองหาเกสรดอกบัวหลวงมาผสมกับน้ำข้าวข้าวหรือจะใช้น้ำผึ้งก็ได้ แล้วนำไปให้ลูกน้อยค่อย ๆ จิบจะช่วยแก้อาการไข้หวัดได้ ชนิดนี้ไม่ระคายเคืองน่าจะเหมาะกับเด็กเล็กได้ดี

ความจริง : บัวใช้ได้ทุกส่วน ถ้าใช้เป็นยาผู้ใหญ่จะใช้ดื่มน้ำ ส่วนที่เป็นไส้ขม ๆ สีเขียว แต่ถ้าใช้กับเด็กให้เลือกเป็นเกสรดอกบัวเพราะจะอ่อนลงมาหน่อย มีฤทธิ์ขับลม ขับเสมหะ

ใบมะขาม หอมแดง ตะไคร้ ใบมะกรูด

ความเชื่อ : ถ้าลูก (ที่ไม่ใช่ทารก) ไม่สบายเป็นหวัดนำใบมะขามอ่อน หอมแดงเผา ตะไคร้ หรือใบมะกรูดในปริมาณที่พอเหมาะอย่าให้มากเกินไป เพราะลูกจะรู้สึกแสบร้อน นำมาผสมกับน้ำอุ่นนำมาอาบให้ลูก กลิ่นหอมระเหยของสมุนไพรเหล่านี้จะทำให้อาการหวัดของลูกบรรเทา ทางเดินหายใจ ปอดจะดีขึ้น ช่วยสร้างภูมิคุ้มกันโรคหวัด บรรเทาโรคหอบหืดได้บ้าง

ความจริง : ในตำราแพทย์แผนไทยและตำราหมอยาพื้นบ้านระบุว่า ตะไคร้ หอมแดง ใบมะกรูด มีฤทธิ์บำบัดโรคในอก ส่วนใบมะขามมีรสเปรี้ยวล้างพวกเสมหะต่าง ๆ ได้

กระเทียม

ความเชื่อ : กระเทียม 1 กลีบเล็ก ๆ นำมาหั่นบาง ๆ ก่อนจะปิ้งให้แตกใส่ในแก้วที่มีน้ำร้อนแล้วปิดฝาทิ้งไว้ประมาณ 5 นาที คุณแม่ให้ลูก (ที่ไม่ใช่ทารก) ดื่มน้ำละ 2 แก้วอาการหวัดจะบรรเทา แต่เมื่อหายแล้วตามภูมิปัญญาให้ดื่มต่อไปอีก 1-2 วัน หวัดจะหายดีขึ้น

ความจริง : องค์ประกอบหนึ่งของกระเทียม คือ กำมะถันที่มีฤทธิ์ฆ่าเชื้อแบคทีเรียและไวรัสหวัดและสารชื่อว่า Macrophage ในกระเทียมจะกระตุ้นการทำงานของเซลล์เม็ดเลือด ซึ่งจะช่วยต้านทานเชื้อโรคจากภายนอกไม่ให้เข้าสู่ร่างกาย

เอกสารอ้างอิง

1. <https://baby.kapook.com/view49896.html>
2. <http://www.abhaiherb.com/knowledge/thaiherb/9158>

สรรหามาฝาก

“ขนมจีบดอกฟักทอง”

วัตถุดิบ

1. ดอกฟักทองเพศผู้ (ดอกเพศเมียเอาไว้เพื่อติดผลค่ะ)
2. เนื้ออกไก่ (ไม่เอาหนัง) หรือสันในไก่
3. กุ้งสด
4. รากผักชี กระเทียมและพริกไทย
5. ซีอิ๊วขาว
6. ไข่ไก่ 1 ฟอง
4. กะหล่ำปลีสับ
5. เห็ดหอมสด
6. แครอทสับ

ส่วนผสมไส้ขนมจีบ

1. เนื้ออกไก่ (ไม่เอาหนัง) หรือสันในไก่ สับรวมกับกุ้งสด ใส่รากผักชี กระเทียม และพริกไทย ตามความชอบเลยค่ะ
2. ปูรกรสด้วยซีอิ๊วขาว ใส่ไข่ไก่ 1 ฟอง
3. เพิ่มกะหล่ำปลีสับ เห็ดหอมสด แครอทสับได้ตามความชอบค่ะ คลุกเคล้าให้เข้ากัน

วิธีทำ

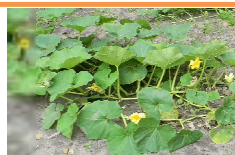
1. ตัดดอกฟักทองเพศผู้ ตัดตอนเช้าๆ ดอกจะบานเต็มที่ ทำให้เราใส่ไส้ได้ง่าย
2. เอาดอกฟักทองมาตัดเกสรออกแล้ว ล้างให้สะอาด
3. นำไส้ที่ปรุงแล้วมาใส่ดอกฟักทองที่เตรียมไว้ พับกลีบดอกมารวมกัน ระวังกลีบดอกจะขาดนะคะ
4. จัดใส่จาน นำไปนึ่งประมาณ 5 นาที เสิร์ฟพร้อมน้ำจิ้มขนมจีบหรือน้ำจิ้มไก่ก็ได้ค่ะ

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Cucurbita moschata* Duchesne

ชื่อวงศ์ : CUCURBITACEAE

ชื่อสามัญ : Pumpkin, Cushaw

อ้างอิง/เครดิต: pantip.com ปิงปิงปิง

เล็กๆน้อยๆ วิธีการจัดคราบบนขอบประตูตู้เย็น
เพียงนำผ้าชุบน้ำส้มสายชู จากนั้นนำไปถูบริเวณขอบประตูตู้เย็นที่เป็นรา
คราบดำ ที่เกาะอยู่ที่ขอบประตูตู้เย็นก็จะหลุดออกอย่างง่ายดายค่ะ

เรียบเรียงโดย
สุเมตต์ ปุจฉาการ
คมสัน หงษ์ทรศิริ

บทความจากผู้ทรงคุณวุฒิ

เอคไคโนเดิร์ม

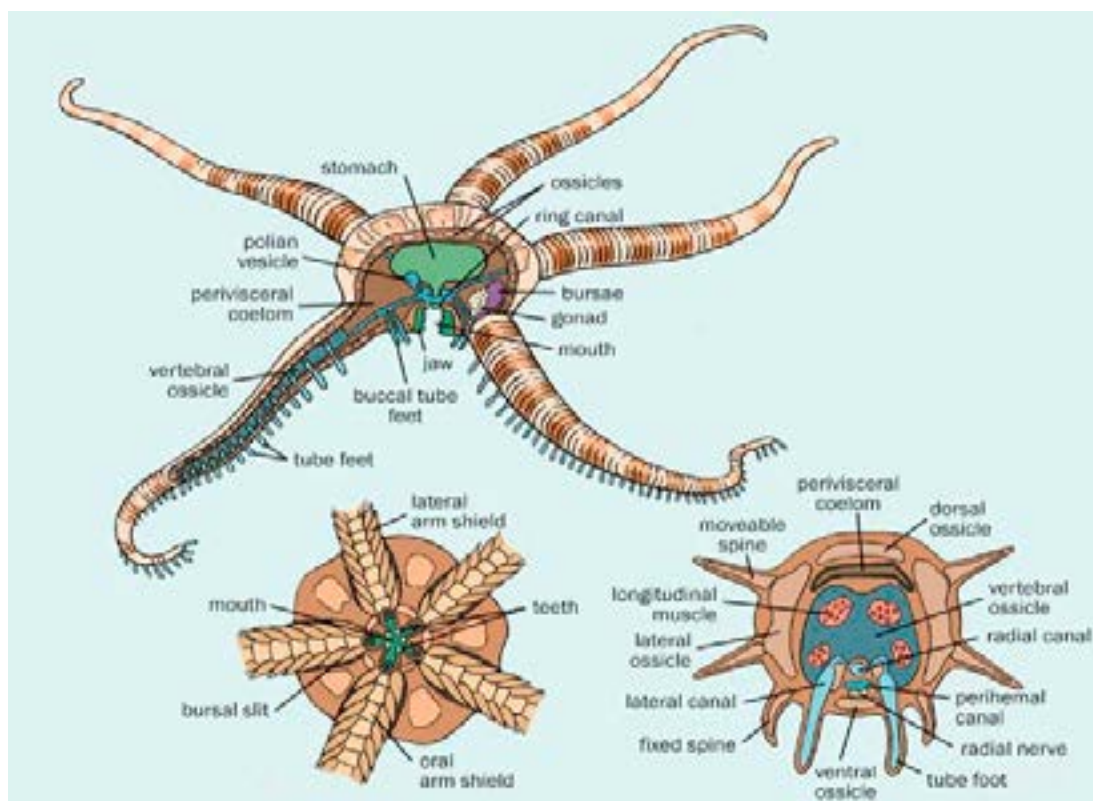
Echinodermata (8)

เรียบเรียงจากหนังสือ เอคไคโนเดิร์มบริเวณหมู่เกาะสิมิลัน

(ต่อจากฉบับที่แล้ว)

ดาวเปราะและดาวตาข่ายหรือดาวตระกร้า (Class Ophiuroidea)

มีลักษณะคล้ายกับดาวทะเล แต่มีแขนที่ยื่นยาวออกไปมากกว่าดาวทะเลและสามารถเคลื่อนไหวได้ดีในแนวนอน เวลาเคลื่อนที่จะใช้แขนเลื้อยไปตามพื้นทะเล ซึ่งทำให้มีชื่ออีกอย่างหนึ่งว่า ดาวเลื้อย (Serpent star) ร่างกายของดาวเปราะประกอบด้วย แผ่นกลางลำตัวมีลักษณะค่อนข้างกลมและมีแขนยื่นยาวออกไป ปกติจะมี 5 แขนแต่บางชนิดอาจจะมี 6 - 8 แขน และบางชนิดแต่ละแขนมีการแตกแขนงออกไปคล้ายกิ่งไม้ซึ่งเรียกว่า ดาวตาข่าย (Basket star) แขนของดาวเปราะจะแตกต่างจากแขนของดาวทะเลคือ ที่ใต้แขนจะไม่มีร่องให้เท้ายื่นออกมาแต่จะมีรูให้เท้ายื่นออกมาแทน และที่ด้านข้างของแขนจะมีหนามยาวยื่นออกมาเป็นชุดๆเรียงตัวในแนวดิ่ง แขนของดาวเปราะมักจะเปราะบางและแตกหักง่ายแต่สามารถที่จะงอกใหม่ทดแทนได้อย่างรวดเร็ว ดาวเปราะมักมีขนาดเล็กและอาศัยอยู่ร่วมกับสิ่งมีชีวิตอื่นๆ เช่น ฟองน้ำ กัลปังหา ปะการังอ่อน หรือแม้แต่พวกเอคไคโนเดิร์มด้วยกันโดยเฉพาะเม่นทะเล เหยี่ยวทะเล บางชนิดดำรงชีวิตอยู่อิสระ อาหารดาวเปราะส่วนใหญ่เป็นพวกจุลินทรีย์ รวมทั้งสิ่งมีชีวิตขนาดเล็กๆและอินทรีย์วัตถุ ดาวเปราะสืบพันธุ์แบบอาศัยเพศโดยจะแยกเพศผู้และเพศเมียและปล่อยเซลล์สืบพันธุ์ออกมาผสมกันกันในน้ำทะเล บางชนิดมีความสามารถพิเศษที่จะหักตัวมันเองออกเป็นสองส่วนแล้วแต่ละส่วนจะงอกใหม่เกิดเป็นดาวเปราะสองตัว และมีบางชนิดที่มีตัวผู้และตัวเมียมีขนาดที่แตกต่างกันโดยตัวผู้จะมีขนาดเล็กและดำรงชีวิตเป็นปรสิตของตัวเมีย และทำหน้าที่สืบพันธุ์อย่างเดียว ในประเทศไทยพบดาวเปราะแล้ว 114 ชนิด

ลักษณะที่ใช้ในการจำแนกชนิดดาวเปราะ

Macrophiothrix variabilis (Duncan, 1887)

ชื่อสามัญภาษาไทย: ดาวเปราะหนามใหญ่

ชื่อสามัญภาษาอังกฤษ: Spiny brittle star

ลักษณะ: ร่างกายเป็นแฉกรูปดาว 5 แฉก แผ่นกลางลำตัวกลม แขนยาวมากประมาณ 15-20 เท่าของแผ่นกลางลำตัว ขอบของแขนมีหนามยาวเป็นแถว ลำตัวมีสีน้ำตาลลาย

แหล่งที่อยู่อาศัย: พบอาศัยอยู่ใต้ซากปะการังหรือก้อนหิน ไม่ชอบแสงสว่าง

การแพร่กระจาย: เกาะลิบลิ้น และเกาะเมียง

Ophiomastix annulosa (Lamarck, 1816)

ชื่อสามัญภาษาไทย: ดาวเปราะลาย

ชื่อสามัญภาษาอังกฤษ: Brittle star

ลักษณะ: ร่างกายเป็นแฉกรูปดาว 5 แฉก แผ่นกลางลำตัวกลม ขอบของแขนมีหนามยาวเป็นแถว หนามอันบนสุดเป็นรูปกระบองขนาดใหญ่ ลำตัวมีสีน้ำตาลเข้มลายขาว

แหล่งที่อยู่อาศัย: พบอาศัยอยู่ตามซอกปะการังหรือก้อนหิน ไม่ชอบแสงสว่าง ยื่นแขนออกมาหาอาหาร

การแพร่กระจาย: เกาะปายู

ติดตามตอนต่อไปฉบับหน้า

เรียบเรียงโดย พี่เจ

nutthapornr@hotmail.com

สวัสดีค่ะ พบกันอีกครั้งกับเรื่องน่ารู้ระคะ สำหรับเรื่องเล่าฉบับนี้สืบเนื่องจากที่พี่ไปอบรมที่อิสราเอลมาคะ ตั้งใจจะเขียนมาซักพักแล้วหละ แต่เพิ่งหารูปเจอะคะ พี่มีโอกาสได้ไปเที่ยวที่รีสอร์ทแห่งหนึ่งที่ตั้งอยู่ริมทะเลมรณะ หรือ เดดซี (Dead Sea) ในช่วงวันพักจากการอบรม วันนี้จะเลยจะมาเล่าสู่กันฟังเกี่ยวกับเดดซีคะ

ภาพแผนที่แสดงที่ตั้งของเดดซี (Dead Sea) ซึ่งอยู่ระหว่างสองประเทศ ได้แก่ ประเทศอิสราเอล และ ประเทศจอร์แดน ตอนที่พี่ไปเที่ยวที่เดดซีนั่น พี่เดินทางด้วยรถตู้จากกรุงเยรูซาเล็ม (Jerusalem) เมืองหลวงของประเทศอิสราเอล ใช้เวลาประมาณ 1.5-2 ชั่วโมงคะ จากภาพจะสังเกตเห็นว่าแม่น้ำที่ไหลมาใกล้ๆและเป็นแหล่งน้ำให้กับเดดซีคือแม่น้ำจอร์แดน (Jordan River) ส่วนเส้นประแดงๆที่เห็นในภาพ คือเส้นแบ่งเขตแดนระหว่างประเทศคะ

เดดซี เป็นทะเลสาบน้ำเค็ม อยู่ระหว่างประเทศอิสราเอล และประเทศจอร์แดน ทะเลสาบเดดซีนี้อยู่ต่ำกว่าระดับน้ำทะเลถึง 430.5 เมตร หรือ 1,412 ฟุต ซึ่งถือว่าเป็นทะเลสาบที่อยู่ต่ำที่สุดในโลกสำหรับตัวเดดซีเองนั้นมีความลึกถึง 304 เมตร หรือ 997 ฟุต ค่ะ (ซึ่งนับว่าเป็นทะเลสาบน้ำเค็มที่ลึกที่สุดในโลกอีกด้วย) ส่วนความยาวของเดดซีคือ 50 กิโลเมตร และกว้าง 15 กิโลเมตรค่ะ

ทะเลสาบเดดซี: (ซ้าย) ทิวทัศน์เดดซีจากริมทาง (ขวา) บริเวณที่สามารถลงเล่นน้ำในเดดซีได้

และด้วยความที่เดดซีอยู่ในเขตที่แห้งแล้ง มีฝนเพียง 100 มม. ต่อปีทางด้านเหนือของเดดซี และประมาณ 50 มม. ทางด้านใต้ของเดดซีค่ะ และเมื่อฝนน้อย และน้ำระเหยนั้นทำให้มีความเข้มข้นของเกลือเข้มข้นมาก โดยเดดซีมีความเค็มถึง 342 กรัม/กก. หรือ 34.2% จากการวัดในปี ค.ศ. 2011 ซึ่งหมายถึงถ้าเรานำน้ำเดดซีออกมา 1 กก. จะพบว่ามีเกลือถึง 342 กรัม ซึ่งนับว่ามีความเค็มมากกว่ามหาสมุทรถึงประมาณ 10 เท่าค่ะ ตอนพี่ลงไปเล่นน้ำในเดดซีนั่น ผลปรากฏว่าน้ำกระเด็นเข้าปาก พบว่าน้ำนั้นเค็มจนขมทีเดียวค่ะ แถมลักษณะน้ำยังมีความเข้มข้นมากจนกระทั่งเวลาโดนตัวมีลักษณะคล้ายๆกับน้ำมัน (oil) ที่เคลือบตัวค่ะ

ภาพบริเวณชายหาดเดดซี (ภาพจาก Miss KaterynaShapochka)

อ้างอิง

Dead Seaจากเว็บไซต์ Wikipedia https://en.wikipedia.org/wiki/Dead_Sea เข้าถึงข้อมูลวันที่ 19 กรกฎาคม 2560

ภาพแผนที่เดดซี จากเว็บไซต์ mapoftheworld <https://www.mapsofworld.com/travel/destinations/dead-sea>

(อ่านต่อฉบับหน้า)

นกในชุมชนและสวนสาธารณะและสิ่งมีชีวิตทางการเกษตร

(ตอนที่ 10)

รองศาสตราจารย์ ผุสดี ปริยานนท์

ต่อจากฉบับที่แล้ว

รายละเอียดนกแต่ละชนิดบนเกาะสมสาร

27. นกเขาขาว

ชื่อสามัญ: Zebra Dove

ชื่อวิทยาศาสตร์: *Geopelia striata*

ชื่อสกุล: Geopelia

ลักษณะและนิสัย: เป็นนกขนาดเล็ก (21 ซม.) บริเวณส่วนหลังและหางมีสีน้ำตาล ส่วนหัวมีสีฟ้าอมเทา ท้องสีน้ำตาลอ่อน ด้านข้างของลำตัวมีลายแถบพาดขวางสีดำ เป็นนกที่พบตามบ้านเรือน สวนในเมือง มักหากินเป็นคู่

สถานภาพ: เป็นนกประจำถิ่นพบบ่อยมาก

28. นกกะลิง

ชื่อสามัญ: Grey-headed Parakeet

ชื่อวิทยาศาสตร์: *Psittacula finschii*

ชื่อสกุล: Psittacula

ลักษณะและนิสัย: เป็นกลุ่มนกแก้วที่มีหางยาว ปกติเป็นนกประจำถิ่นพบในภาคเหนือ เข้าใจว่าเป็นนกเลี้ยงแล้วหลุดมาหากินบริเวณเกาะ ตัวเต็มวัยมีปากสีแดงมีคอสีดำ แต่ตัวที่พบเป็นนกวัยอ่อนหัวยังมีสีเขียวและปากมีสีเหลือง

สถานภาพ: เป็นนกประจำถิ่น พบไม่บ่อย

29. นกกระปูดเล็ก

ชื่อสามัญ: Lesser Coucal

ชื่อวิทยาศาสตร์: *Centropus bengalensis*

ชื่อสกุล: Centropus

ลักษณะและนิสัย: เป็นนกที่มีขนาดเล็กกว่านกกระปูดใหญ่ (38 ซม.) ส่วนลักษณะอื่น ๆ คล้ายกันคือมีหัว คอและท้องสีดำ ด้านหลังสีน้ำตาลแดง ต่างกันตรงที่นกกระปูดเล็กจะมีลายขีดสีเหลืองแซม บริเวณหัว คอ และด้านหลังลำตัว สำหรับเพศเมีย ส่วนหัว ออก และท้องจะเป็นสีน้ำตาลอ่อนและมีลายขีดสีเหลืองที่คอและอก ด้านข้างของลำตัวจะมีลายขวางสีดำไปจนถึงโคนหาง มักหากินตามลำพัง ตามทุ่งหญ้า พุ่มไม้ และบินลงพื้นบ่อยครั้งเช่นเดียวกับนกกระปูดใหญ่ กินพวกสัตว์มีกระดูกสันหลังขนาดเล็ก เช่น ปลา กิ้งก่า

สถานภาพ: เป็นนกประจำถิ่นพบบ่อย

30. นกตบยุงเล็ก

ชื่อสามัญ: Indian Nightjar

ชื่อวิทยาศาสตร์: *Caprimulgus asiaticus*

ชื่อสกุล: *Caprimulgus*

ลักษณะและนิสัย: เป็นนกขนาดเล็ก (23 ซม.) ลำตัวสีน้ำตาลมีลายแต้มสีดำทั่วตัว เพศผู้และเพศเมียมีลักษณะคล้ายกัน มีปิ่นสีนวลที่ปีกและบริเวณขนปลายขอบหาง มักบินหากินแมลงตอนพลบค่ำ ตอนกลางวันไม่ออกหากิน ทำให้พบเห็นได้ยาก แต่ถ้าสังเกตให้ดีอาจจะพบกำลังนั่งก่ไข่อ้อยู่ตามพื้นซึ่งคล้ายคลึงกับสภาพแวดล้อม มักอยู่บริเวณที่โล่งหรือพุ่มไม้

สถานภาพ: เป็นนกประจำถิ่นพบบ่อย

31. นกกระเต็นน้อยธรรมดา

ชื่อสามัญ: Common Kingfisher

ชื่อวิทยาศาสตร์: *Alcedo atthis*

ชื่อสกุล: *Alcedo*

ลักษณะและนิสัย: เป็นกลุ่มนกกระเต็นที่มีขนาดเล็ก (17 ซม.) โดยทั่วไปมีลักษณะที่เด่นคือ ปากยาวใหญ่ หัวโต คอสั้น สีสดใส นกชนิดนี้มีด้านหลังสีฟ้า หัวและปีกสีน้ำเงิน ขนคลุมหูสีน้ำตาลแดงและมีแถบสีขาวข้างหู คอขาว ออกและท้องสีน้ำตาลแดง จะงอยปากสีดำเป็นเพศผู้ หากเป็นเพศเมียจะงอยปากล่างเป็นสีแดง มักหากินตามลำพัง เกาะตามต้นไม้ใกล้แหล่งน้ำ เพื่อจ้องหาเหยื่อในน้ำ

สถานภาพ: เป็นนกอพยพพบบ่อยมาก

32. นกกระเต็นอกขาว

ชื่อสามัญ: White-throated Kingfisher

ชื่อวิทยาศาสตร์: *Halcyon smyrnensis*

ชื่อสกุล: *Halcyon*

ลักษณะและนิสัย: เป็นนกขนาดกลาง (28 ซม.) นกชนิดนี้มีลักษณะที่เด่นชัดต่างจากนกกระเต็นชนิดอื่น ๆ คือบริเวณคอและอกมีสีขาว หัวและท้องมีสีน้ำตาลแดง หลังสีฟ้า ปีกสีน้ำเงินเข้ม หัวไหล่มีปิ่นสีน้ำตาลแดง มักหากินตามลำพัง ร้องเสียงดังแก๊กๆ จะงอยปากสีส้มแดงขนาดใหญ่

สถานภาพ: เป็นนกประจำถิ่นพบบ่อยมาก

ฐานทรัพยากรท้องถิ่น.... องค์ความรู้และภูมิปัญญาจากฐานทรัพยากรท้องถิ่น

เจ้าหน้าที่งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน (jiant_antz@hotmail.com)

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) ร่วมกับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง อำเภอสีเกา จังหวัดตรัง ได้จัดฝึกอบรมปฏิบัติการฐานทรัพยากรท้องถิ่น 4 ทรัพยากร รุ่นที่ 13/2560 ระหว่าง วันที่ 28 – 31 มีนาคม พ.ศ. 2560 โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับป้ายสนองพระราชดำรินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น เข้ารับการฝึกอบรม 9 แห่ง และสถานศึกษาที่ร่วมดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น 14 แห่ง รวมผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งสิ้น 77 คน

การฝึกอบรมปฏิบัติการในครั้งนี้ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับฟังการบรรยายความสำคัญในการสนองพระราชดำริ บทบาทของท้องถิ่น โรงเรียนและเครือข่ายในการดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น โดย ผศ. ดวงจิต แก้วอุบล ที่ปรึกษาประสานงาน อพ.สธ. และแนวทางการเรียนรู้ 4 ทรัพยากร ซึ่งประกอบด้วย พืช สัตว์ ชีวภาพอื่นๆ และภูมิปัญญา ทั้งภาคบรรยายและปฏิบัติการ ซึ่งเป็นการเรียนรู้รูปลักษณ์ คุณสมบัติ พฤติกรรม นำไปสู่การกำหนดการใช้ประโยชน์ และกระบวนการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ นอกจากนั้นผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น ข้อมูลวิถีชุมชน ข้อมูลภูมิปัญญาชุมชน ข้อมูลความเป็นชุมชน นำข้อมูลดังกล่าวมาสรุปองค์ความรู้ และแสดงในรูปแบบของผังมโนทัศน์ ซึ่งแนวคิด แนวทางและวิธีการในการฝึกอบรมฐานทรัพยากรท้องถิ่น 4 ทรัพยากรตลอดระยะเวลา 4 วัน จะนำไปสู่การประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น เพื่อการพัฒนาทรัพยากร สร้างสร้างสิ่งใหม่บนฐานความเป็นชุมชน เพื่อตอบสนองต่อการเป็นอยู่ สุขภาพ จิตจริยะ และคุณธรรมของคนในชุมชน สู่การดำรงชีวิตในยุคกระแสโลกาภิวัตน์ต่อไป

โดย จนท. ก7

ชื่อ-นามสกุล : นางสาวพุมเรียง อรุณเรือง

ประจำภูมิภาค : ภาคใต้ตอนล่าง

ระยะเวลาที่มาเป็นที่ปรึกษา : 3 ปี (1 ตุลาคม 2557)

ก่อนมาดำรงตำแหน่งที่ปรึกษา : ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนอนุบาลปัตตานี

แรงบันดาลใจ เริ่มจากความชอบส่วนตัวที่มีความรักในต้นไม้ และธรรมชาติเป็นทุนเดิม ตลอดระยะเวลาการปฏิบัติราชการครู มักจะมีนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมมาสู่โรงเรียน เริ่มจากกิจกรรมที่ตระหนักและเล็งเห็นถึงคุณค่ากับทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น โดยกล่าวว่าจากกิจกรรมที่ได้เด็กอนุรักษ์ป่าชายเลนและการอนุบาลพันธุ์ปูม้าเนื่องจากปูม้าที่ตำบลตันหยงเปาว์ เป็นปูม้าที่มีรสชาติอร่อย เนื้อแน่น และดีที่สุดในปัตตานี เมื่อทรัพยากรที่มีเริ่มลดน้อยลงทางโรงเรียนจึงได้มีกิจกรรมระหว่างนักเรียนและผู้ปกครอง จัดกิจกรรมการอนุบาลปูม้านอกกระดองมาเพาะเลี้ยง และเมื่อปูเจริญเติบโตแล้วจึงปล่อยสู่ป่าชายเลนจนมีปูม้าเพิ่มมากขึ้น และสร้างรายได้ให้กับชุมชน

ความประทับใจ การได้ปฏิบัติงานสนองงานในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ถือเป็นมงคลสูงสุดของชีวิตและวงศ์ตระกูล และก่อนที่จะย้ายไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลปัตตานี ได้เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนวัดมุจลินทวาปีวิหาร (เพชรานุกุลกิจ) ได้ผลักดันและส่งเสริมการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนจนผ่านการประเมินระดับป้ายสนองพระราชดำริฯ ในปี 2556 ตลอดจนการเป็นที่ปรึกษาประสานงานฯ อพ.สธ. ก็เปรียบเหมือนครูผู้ให้ความรู้โดยไม่มีที่สิ้นสุด ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญของคนที่มีความวิญญานของความเป็นครู ที่ได้ให้ความรู้ สร้างจิตสำนึก ปลุกฝังให้อนุรักษ์ในทรัพยากรของชาติต่อไป

ให้ข้อคิด การทำให้ ครู นักเรียน ชุมชน ให้ทำงานด้วยใจที่มุ่งมั่น ประารถนาให้งานเป็นไปอย่างยั่งยืน สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากร สืบต่อเนื่องไป ไม่ฉาบฉวย หรือเพื่อตามกระแส วิธีการอาจเริ่มจากให้นักเรียนเปิดรับในสิ่งรอบตัว เช่น รักต้นไม้ รักใบหญ้า มองในสิ่งใหม่ๆ มองให้กว้าง มองให้ลึก จนเกิดความประทับใจ โดยเป็นความประทับใจที่เกิดขึ้นมาจากใจเด็กเอง นั่นคือ รักในสิ่งที่เห็นของตัวเองก่อนแล้วจึง ปลุกฝังให้เด็กรักในสิ่งที่เห็นสาธารณะ

กำลังใจในการดำเนินงาน ก่อนที่จะถ่ายทอด องค์ความรู้ต่างๆ สู่ผู้อื่นนั้น เราจะต้องมีความรักและเข้าใจในสิ่งที่เราจะถ่ายทอด เพราะสิ่งที่ถ่ายทอดออกมานั้น จะเกิดขึ้นจากใจเราเมื่อใจเรามีความสุขกับสิ่งที่ทำ ผู้รับก็จะมีสุขและเป็นความสุขอย่างยั่งยืนอีกด้วยนั่นเอง

พฤกษาชาติ...ศาสตร์แห่งแผ่นดิน

โรงเรียนบ้านกรวดวิทยาคาร อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ได้จัดการเรียนการสอนโดยการบูรณาการงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน กับ 8 กลุ่มสาระ รวมทั้งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในวิชาภาษาไทย สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม ได้ให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องการแต่งบทกวีหรือกวีนิพนธ์ การใช้ถ้อยคำ ที่ไพเราะ สละสลวยและมีความหมาย การนำคำมาเรียงร้อยหรือจัดวางไว้ในที่ที่ถูกต้องตามฉันทลักษณ์อย่างเหมาะสม ก่อให้เกิดความหมายและเรื่องราวที่สร้างความสุนทรีย์ ความรู้สึก หรือแรงบันดาลใจ อาทิ ลิลิตฉันท์ โคลง ร่าย กาพย์ กลอน คุณครูสมเกียรติ รองประโคน ได้แต่งกาพย์ยานี 11 เพื่อให้นักเรียนได้เห็นความงามของภาษา เห็นการดำเนินงาน และกิจกรรมที่จัดขึ้น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

พฤกษาชาติ...ศาสตร์แห่งแผ่นดิน
(กาพย์ยานี 11)

สารุสะจะขอไหว้	พระศรีศรีสรณา
บรรพชนผู้รักษา	รู้คุณค่าพฤกษาพรรณ
กราบถนอมประนอม	องค์สิรินธรวางเสกสรร
ดำรงงานศึกษาพรรณ	พฤกษานั้นยังยืนนาน
ปลูกฝังแก่อนุรักษ์	ให้ประจักษ์ความงดงาม
ไซ้สอนให้ครันขาม	ถึงโทษยามเกิดเภทภัย
รวบรวมพันธุ์แมกไม้	พรรณหลากหลายสวยสดใส
ศึกษาสืบรากไว้	อยู่คู่ไทย คู่โลกา
ไม้ใหญ่ให้ชีวิต	ไม้ท้องถิ่นมากคุณค่า
ต้อง แห่ง เก็บรักษา	แหล่งปัญญาประเทืองชน
เรียนรู้พฤกษาชาติ	ทั้งศิลปศาสตร์ช่างมกล
หวงแหนทุกแห่งหน	บังเกิดผลบรรเทากภัย
ป่าไม้บำรุงชล	บ้านเรือน สัตว์อาศัย
บำบัดความเจ็บไข้	บันเทิงใจ บันเทิงใจ
รู้ชนเห็นคุณค่า	คุณพฤกษามอนกอนันต์
อนุรักษ์อย่างสร้างสรรค์	ศึกษาพรรณตามแนวทาง

ประพันธ์โดย นายสมเกียรติ รองประโคน
ครูโรงเรียนบ้านกรวดวิทยาคาร จังหวัดบุรีรัมย์

พรรณและข้อคิดต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในบทความต่างๆ ของจุลสารสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ถือเป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน ไม่จำเป็นต้องเป็นความคิดเห็นของ อพ.สธ. และ อพ.สธ. ไม่รับผิดชอบใดๆ ต่อบทความที่ถูกส่งเข้ามา และหากมีการละเมิดสิทธิเกิดขึ้น บทความใดๆ ที่ตีพิมพ์ในจุลสารสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน สงวนสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 การนำส่วนหนึ่งส่วนใดของจุลสารสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนไปใช้ต้องได้รับอนุญาตจากบรรณาธิการจุลสารสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

บรรณาธิการ : นายพรชัย จุฑามาศ

ผู้เชี่ยวชาญด้านสมุนไพร : ศ.ดร.เพียร เหมือนวงศ์ญาติ

กองบรรณาธิการฝ่ายบริหาร : น.ส. เพียร ศิริสัมพันธ์

กองบรรณาธิการฝ่ายวิชาการ : ศ.ดร. เพียร เหมือนวงศ์ญาติ ดร. ปิยะรักษ์ ปริญาพงษ์ เจริญทรัพย์ น.ส. โมริสา กาญจนโสภาค น.ส. ศิริกุล เกษ

กองบรรณาธิการฝ่ายประสานงาน : นาง อริศรา บาโรส

กองบรรณาธิการฝ่ายประสานงานสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน : น.ส. ปัทมาวรรณ ราศรี นางกมล จันทวงศ์ น.ส. กชกร เดชากิจไพศาล

กองบรรณาธิการฝ่ายพิมพ์/เว็บไซต์ : น.ส. วิไลลักษณ์ ช่วงวิวัฒน์ น.ส. ตรีณี กวางทวย นายภัทรชัย จุฑามาศ

ผลิตที่ : ฝ่ายผลิตสื่อการศึกษา โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)

สวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10303

กรณีต้องการสอบถามข้อสงสัยหรือข้อมูลเพิ่มเติม ติดต่อได้ที่ : หัวหน้าสำนักงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อพ.สธ.)

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ สวนจิตรลดา ถ.ราชวิถี เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10303 โทร. 0 2252 0665, 0 2282 1850

โทรสาร 0 2282 0665

<http://www.rspg.or.th> email : dongdib05@plantgenetics-rspg.org, dongdib05@rspg.org